

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

IV. Iac. Sadoletvs Episc. Carpent. Alberto Pio Carporum Principi, S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

stia, apud te confirmatum esse summe gaudeo. Certè enim nemo est, aut omnino perpauci, quibus meas actiones atque consilia, æquè ac tibi probata esse cupiam: quem ego & propter insignem prudentiam, ac integritatem, omni honore cultuque: propter animum eximium erga me incredibilem quadam benevolentia prosequor, atque complector. Quod autem scribis gratum tibi à me fieri, quod nomen tuum meis scriptis concelebrare sim aggressus: non est de eo cur mihi gratiam debeas. Ego enim id reputans quod verum est, ex tuo nomine & commemoratione clarissimi atque ornatissimi viri, omni que virtute prestantissimi, non parum luminis in mea scripta derivatum: suisque negotiis non tam tui (non enim virtus tua eget testibus) quam mei honoris causa: atque ut literæ meæ, quæ sua sponte obliuiores sunt, tuæ & autoritatis, & laudis gloria illustrentur. Ne me tamen oblitum existimes velim eius orationis, quam habere tecum; cum tu apud nos Carpentoracli esses. Non enim in alio argumento nunc versor, illud propterea abiici, quod tibi ostenderam me suscepturum esse. Sed cum & difficilior illud opus & longioris multò temporis existeret, nostra autem festinatio amoris mei erga te aliquo iudicio tibi declarandi moram tantam non ferret: ad id elucubrandum me conuertii, quod videretur maturè confici posse. A quo tamen ipso & hincis appetitate, & tenuitate meæ valerudinis aliquandiu sum retardatus. Sed repetam cursum, ut opinor: hocque acrius instabo & connitari, quo maior mea cupiditas perficendi facta est. Tua in meæ fortissimi propensa beneficaque voluntas gratissima mihi est: eaque cumulum affert tuis erga me meritis, quibus iam plurimum sum obstrictus. Ego tuis literis serius respondi, quòd cum te Neapolim profectum esse constaret, de reditu tuo ad urbem nihil ante hoc tempus audieramus. Vale. IV. Calend. Aprilis, M. D. XXXVI.

IV.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENT.
Alberto Pio Carporum Principi, S. P. D.

NOLLEM te existimare, aut negligentia fieri mea, aut obliuione nostræ veteris amicitia, ut raras ad te dem literas non enim ea causa est. Sed tui sæpenumero summa cum benevolentia memoriam recolens, habeo tamen & temporis, & valerudinis tuæ rationem. Nam & duriores adhuc res tuæ, quam tua virtus & dignitas postulabat, me sæpè conantem scribere retardarunt: non habentem præsertim opis atque auxilij aliquid, quod tibi possem afferre. Et inualerudo tua ita mihi molesta est, ut non tu

non tu interdum corpore grauius affecto sis, quam ego tua cau-
 si perturbato sim animo. Quod cum communis humanitatis est,
 inuenimus in commodis commoueri: tum vero beneuolentia pro-
 priam, atque ac suis. Sed te quamuis iactatum fortunæ iniuria,
 & uolentibus imbecillitate laborantem, tua tamen grauitas sa-
 pientiaque consolatur. Etenim multa tibi in te ipso præsidia
 sunt aduersus tales casus comparata, literarum, ingenij, philo-
 sophiæ, atque in omni genere rerum agendarum, consiliorum-
 que & capiendorum & dandorum prudentiæ, summæque auto-
 ritatis. Quibus rebus fit, ut tu in aduersis multo maior appa-
 reas, quam in secundis hi, qui existimationem bonam ab ho-
 minibus nec dignitate mereri, nec per virtutem consequi po-
 tuerunt. Accidit, quod isti omnium maximo & præstantissimo
 Regi confido magnæ curæ esse quietem & tranquillitatem tuam:
 quæ liberalis ac benefici erga omnes, sic grati aduersus de se
 bene meritos summam iam dudum laudem obtinet. Sed ut hæc
 tibi possint esse solatio, quæ à me dicta sunt, etsi qua alia sunt
 humani modis ad firmandum animum apta atque accommodata,
 sicre experiri non dubito, id quod ego quoque facio, in cunctis
 casibus humanis, maximum & certissimum perfrugium esse Deum.
 In quo qui rationes & spes suas collocant, hi placatam in omni
 fortuna, & lætam præcipue degunt vitam. Equidem quod ad
 merentur, cum ipse quoque fuerim multis (ut tute scis) for-
 tunæ iniuriis in commodisque affectus: patrioque relicto solo,
 in alienas & penè ignotas regiones me contulerim: tamen hoc
 uno solatio semper maxime sustentatus sum, quod Deo certo
 sperans nostra curæ esse, cetera ferenda omnia fortiter & pa-
 tenter duxi. Quam quidem rationem & persuasionem meam
 (si tamen persuasio, ac non certissima potius scientia appellan-
 da est) ut ne sola cogitatione, sed scriptis etiam & literis usurpa-
 rem: confeci his mensibus commentarium quendam in Psal-
 mum XCIII. sanè quam laboriosè, quò enim meum tenuius est
 ingenium, hoc mihi maior in scribendo cura ac diligentia adhi-
 benda est. Sed cum viderer in Psalmo illo multa percipere lumi-
 nis iustitiæ & prouidentie summi Dei: ætatem autem nostram
 inuenere (dubitatione credo, & quasi diffidentia rerum diuinarum)
 in tanta & scelerum & hæresum, ac propterea etiam calamita-
 tum velut tempestate iactari: suscepi negotium ut quoad possem
 Deo adiuuante, aliqua de ipsis altissimis consiliis explicarem:
 per que & veritas magis hominibus illucesceret: & qui iam ab-
 errauerunt à via recta ad iter, si vellent, tutum conuerterentur.
 Qui meus labor, quid aliis profuturus sit, ignoro: me quidem
 certe non parum consolatus est, valdeque confirmauit. Tibi verò
 ipsi quamquam domi tuæ ista iam citra sunt, vel vberiora etiam,

& præstantiora multò, quæ tu in tuis habes doctrinæ & sapientiæ thesauris recondita, tamen vnum volumen pro amicitia duxi esse mittendum: vt si fortè tu aliis curis impeditus, minus hæc ipsa cogitare in præsentia posses, mea sedulitate facilius admonerere. Sin hoc nihil fuisset necesse, ego tamè fungerer officio amicillimi ac beneuolentissimi: ne se scriberem quicquã talium rerum, quod non ad tuum arbitrium iudiciumque deferrem. Vale, & nos tui amantissimos dilige. XV. Calend. Augusti, M. D. XXX.

V.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENT.

Rodolpho Pio Episc. Fauentis S. P. D.

Post acceptas literas tuas, quas vnà cum indice librorum tuorum iam dudum ad me misisti, cum me ad respondendum pararem, gratiasque tibi agere instituerem, quod laboris tantum mea causa suscepisses: factus interim sum literis amicorum certior, legationem tibi in Galliam decretam, teque primo quoque tempore itineris faciendi causa Roma exiturum esse. Quæ res me reuocauit, quò minus ad te tunc darem literas, veritus scilicet, ne, si ad urbem misissem, te minimè tibi conuento, meus irritus labor & inanis diligentia existeret. Nunc cum arbitror, te (non enim certi quicquam postea hac de re cognoui) iam eò peruenisse quò fueris missus: eaque munera apud Regem obire, quæ tibi mandata sint: non existimaui hoc à me officium iustum sanè & debitum differendum amplius esse, quin & scriberem ad te, & tibi agerem pro tuo singulari erga me studio gratias. Est enim tua in me beneuolentia cum aliis saepe locis atque temporibus, tum verò in hac cura & cogitatione copiosissimi indicis mittendi mihi planè perspecta: cum ea præsertim illud quoque indicet, nihil in tua insigni bibliotheca sic tibi sepositum esse, quod non idem mihi commune esse velis. Atque ego quidem hoc animo sum, vt liberalius tecum agi arbitrer, si quis tecum libros suos, quam si diuitias communicet, quanto scilicet doctrinæ & sapientiæ, quàm auri præstantior & preciosior est possessio. Itaque nullo maiore beneficio cuiquam homini possum esse obstrictus. Cuius quando mihi copia & facultas abs te parata est, utar equidem ea cum fuerit commodum, & cum tu ad tuos reuerfus fueris. Interea autem quod mea gratissima natura memorisque voluntatis proprium est, & gratias tibi ago, & meo nomine non mediocriter tibi deuinctum confiteor: huiusque meæ erga te voluntatis declarandæ, si res tempusque tulerit, occasionem vtique non prætermittam. Et quoniam qua cœpisti erga me liberalitate, eadem agere vti pergas, cum mea spes de re,

tum